

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK	
Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ck
Egy szám	1-50 ck

1924 június 23 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 137. szám

5684. Szíván 21

A blanketta

Végre lényegének megfelelő formát kapott az a már nem is titkos harc, mely az erdélyi zsidóság gazdasági tönkretételére irányul. Kolozs megye egyik járásában általános jellegű prefektusi megállapítások alapján előre elkészített blankettákon vonják be a zsidó és száz italmérők licencét. A blanketta egymásután sorolja fel az okokat, amelyek természetesen általánosak és ezen általánosságukban üresek, jogilag helyüket meg nem állók.

Immár tehát blankettára jár a zsidó egzisztenciák öntudatos tönkretévése. Már nincs is szükség kikeresni a szigorú formát, nincs is szükség arra, hogy légből kapott vádak elé sulyos paragrafusok teihet akasszák, nincs szükség vizsgálatokra, proces verbálokra és egyebekre: elég a blanketta és teljesen elegendő az általános, jogi értékkel nem bíró megállapítás is. O, mi korántsem azt kifogásoljuk, hogy miért elégednek meg ilyen általánosításokkal, miért nem végzik el alaposan azt a munkát, amelynek célja zsidó és más kisebbségi egzisztenciák tönkretétele. Hiszen *egyre megy* és valószínűleg már jól tudják, akik ennek a reakciós harenak eszközei, hogy nincs szükség arra a bizonyos körülményes eljárásra, elegendő a blanketta is. Nincs szükség komoly vádra, sulyos megállapításra, elegendő az általánosítás vádja is.

Vegyük tehát ezt a blankettarendszert — mely végeredményben mégis csak azt jelenti, hogy nehéz életű családok elvesztik ok nélkül és mód nélkül a kenyerüket — annak, ami: egy megtört, sőt tán támogatott hivatalos antiszemita irányzat logikus megnyilatkozásának. Bár nem szűnik meg ennek az antiszemitizmusnak az a bizonyos megnyilatkozása sem, annál öntudatosabb, sőt most már blankettáig is főlényes az a bizonyos másik antiszemitizmus, amely egyfelől türi azt, hogy az utcán békés járó-kelők fejét beverjék, türi azt, hogy egy nemzeti opera kulturális szentségét alávaló vérdühirdetésekre és uszításokra használják fel, de ugyanakkor kenyerét veszi azoknak, akik ezek hosszú sora óta békeséggel dolgoznak, akik adót fizetnek s együtt szenvedik a körülöttük élő népeknek minden szenvedését, ha már örömköböl csak morzsa is jut osztályrészül.

Ennek a hivatalos antiszemitizmusnak, mely sulyosabb a fejbeverésnél, merthiszen éhező szájak elől veszi el a kenyeret és a munkanélküliség halálos ítéletét hozza, — régi iskolája van már. Régi és kipróbált. Ismeretesek például a még el sem felejtett regátbeli törvények, melyek a zsidóság munkalehetőségét a lehető legszűkebbre korlátozzák és amelyek módot adtak arra, hogy akkor fosszák meg kenyerétől a zsidót, mikor a falusi bírónak, pretornak, csendőrpáncsnoknak, vagy prefektusnak tetszett. És régi iskolája volt különösen Lengyelországban, melynek slachtái jól értették a módját, miképpen lehet a zsidó gazdaságilag tönkretenni, emberileg lealázni. És ott is, a lengyel slachták saját országukat szédülő rendszerének idején, az italmérés, a licenc volt az, amelynek megvonásával, ugyancsak blanketták tömegszisztémája alapján százakat és ezeket fosztottak meg kenyerüktől. Az érvek ugyanazok voltak mindenütt, a nép védelme az alkoholizmus ellen. Valóban tetszetős érv, mert nincs olyan emberségesen gondolkodó, ki ne üdvözölné minden olyan kormányintézkedést, mely a népet eltávolítja az alkoholizmustól. De a szép érv csak olcsó ürügy. Lengyelországban az elűzött zsidó korcsmáját elfoglalta a slachta embere és ugyan úgy árulta tovább az alkoholt, mint megvetett zsidó elődje. Azzal a különbséggel talán, hogy ennek már nem volt annyit félnie a törvénytől, a hatóságok ellenőrző látogatásától. És itt is, az elűzött zsidó italmérők helyén már ott az új italmérő, il-

letve még el sem üzték és már is megkapja az új licencet az az utód, akinek viszonyai rendezettebbek ugyan, ha alkoholja ugyanolyan szeszartalmu is, mint a zsidóé volt. Persze így azután könnyű az érv: nagyon sok a korcsma. Az orvoslás pedig: a régi szerzett jogok felrugasza.

Mi korántsem tartjuk kívánatosnak a falusi zsidóságnak régi licencs elhelyezkedését. Mi nekünk nemzeti eszménk az, hogy a zsidóság térjen vissza már a galutban is az östermeléshez, illetve a társadalmi rétegződésében erősödjen meg a falusi földművelő zsidó réteg. Mi is szívesebben vesszük a zsidó korcsmáros helyett a zsidó földművest. Ezt a folyamatot nem lehet blanketták üresen hagyott közeibe szoritani, ezt ugyanaz a természetes fejlődés, helyzetünknek ugyanaz a nyílt felismerése kell kialakítsa, amely ifjúságunkat latiner-pályák helyett az ipari foglalkozásokhoz irányítja. De amikor azt látjuk, hogy itten blankettás, tömegszerrel kenyerüket veszik el, régi jogon becsülettel szerzett kenyerüket zsidó családok tömegeinek, csak azért mert zsidók, fel kell emeljük szavunkat ez ellen, az emberi

Tetemre hívják az olasz szocialisták Matteotti gyilkosait

Kedden nyilatkozik Mussolini az olasz kamara feloszlatajáról. Engedett az olasz ellenzék

(Róma, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini pozíciója egyelőre megmentetnek látszik, bár egyes lapok igen élesen írják még most is róla. A lapok nagyrésze, mely eddig élesen támadta, ma már arra szólítja fel, hogy akadályozza meg a káosz újbóli létrejöttét. Ezt a hangulatváltozást azzal lehet magyarázni, hogy Mussolini kellő erővel lépett fel saját pártjával szemben. De e pillanatban mégis kétséges, hogy a fascizmus általános válsága nem sodorja-e őt is magával.

A Matteotti-gyilkosságban kompromittált fascista vezetéknek menniük kell. A miniszterelnöki sajtóiroda egész személyzete lemondott. A fascista párt igazgatóját, Marinellit letartóztatták. Vallomása során azt a feltűnést keltő véleményét hangsúlyozta, hogy *Matteotti még életben van*. A rendőrség nyomozása azonban a Marinelli által megjelölt villában eredménytelen maradt. Filipelli kihallgatása során azt vallotta, hogy a gyilkosságért Rossi és Marinelli a felelősek. Filipelli lapja, a „Corriere Italiano“ beszüntette megjelenését.

Érdekes fordulat Mateotti ügyében, hogy az olasz szocialista párt a Matteotti gyilkosai elleni perben vádlóként fog fellépni. Az olasz ellenzéki pártok 15-én ünnepélyt rendeznek Matteotti emlékére.

Római újabb jelentés szerint az olasz lapok behatóan foglalkoznak a Matteotti meggyilkolásával beállott helyzettel. Erősen támadják a francia és angol sajtót, amiért idő előtt állást foglaltak a Matteotti-ügyben, ami végül is belügy.

Mint Rómából jelentik, *Mussolini* kedden részletes nyilatkozatot tesz a szenátusban a lefolytatott vizsgálat eredményéről.

Mussolini felhatalmazta a párisi olasz követet, hogy hívja fel a francia kormány figyelmét a párisi sajtó barátságtalan magatartására.

Berni jelentés szerint, a svájci szövetségi tanács visszautasította a szocialisták azon indítványát, hogy intézzenek táviratot az olasz kamarához Matteotti meggyilkolása ügyében. A svájci szövetségi tanács a manifesztációt arra való hivatkozással tagadta meg, hogy ez Svájc semlegességét sértené.

Újabb jelentik Rómából, hogy a parlamenti ellenzék, beleértve a demokratákat is, kijelentette, hogy nem követeli a kormány lemondását és a kamara feloszlataását, megelégszik a tettesek szigorú megbüntetésével. A sz-

méltóságnak, a honpolgári jogoknak, parlament által és királyi kézírással szentesített blankettája alapján. A *mi* blankettánk pedig Románia alkotmánya, mely valóban alkalmazható és alkalmazni is kell minden egyes állampolgárra, mert egyforma jogon mindannyiunké.

Am ha az alkoholizmus ellen akarnak küzdeni, ha a nép érdekében akarnak sikraszállani, együtt vagyunk mindannyian ebben a szent célban. Ez azonban nem ismeri az efajta szolgabírói blankettákat, de tudja azt, hogy az alkoholizmus ellen egyetlen eszközzel lehet küzdeni: az iskolával, a nép kulturájának emelésével. De tudja azt is, hogy a korcsmák mérgeivel romboló versenyt ad az a törvény, mely saját korcsmárossává teszi meg a falusi földművelőt a saját kisüstje révén. *Hozzanak ez ellen törvényt!* Építsenek iskolákat, emeljék a nép kulturális szintjét arra a magaslatra, amikor már se alkoholnak, se más mérgező, lelket mértelmező szesznek átka nem foghat rajta. De addig az ilyen blanketták nem egyebek, mint modern metódusai ugyanannak a gyűlöletnek, mely a középkorban a máglyákhoz jelölte ki az elnyomottak utját.

nátus kedden összeül, mely alkalommal Mussolini nyilatkozni fog a Matteotti meggyilkolása által teremtett új helyzetről. Szerdán a többségi pártok tanácsa és az ellenzék is összeül, amikor döntenek a kamara feloszlataásának kérdéséről.

A bolognei fascisták lelkes tüntetést rendeztek Mussolini mellett. *Tanari* szenátor, polgármester beszédében felháborodását fejezte ki Matteotti meggyilkolása fölött és teljes szolidaritását fejezte ki Mussolini iránt. Utána *Grandi* képviselő beszélt és hangsúlyozta, meg van győződve arról, hogy a gyilkosok példás büntetésben fognak részesülni. Beszéde végén felszólította a tömeget, hogy ismétlje meg hűségkijűjét, melyet Mussolininek tett. Végül óriási lelkesedés közben felolvasta a Mussolinihez intézett távirat szövegét.

Legutolsó Rómából keletkezett jelentés szerint Mussolini környezetéből félhivatalos nyilatkozatot adtak ki, mely sulyos szavakkal itéli el a merényletet, de egyben legerélyesebben visszautasítja azt az inszINUÁCIÓT, mintha a gyilkosság és a fascista párt között bármi összefüggés lenne.

Bajorországban parasztfordalom fenyeget.

München, június 21 A bajor keresztény szervezőfőtársa, dr. Schlittbauer képviselő a középfrank parasztpárt tegnapi nagygyűlésén bejelentette, hogy *parasztfordalom fenyegeti* Bajorországot. A fordalom oka nemcsak a lappangó kommunista veszedelem, de főképpen a bajor parasztság elviselhetetlen szociális helyzete.

Franciaország elismeri a szovjetet

Páris, június 21. Franciaországnak a népszövetségben levő képviselői és a külügyminisztérium orosz szakosztályának tagjai ma ülést tartanak a szovjetkormány de jure elismerése ügyében. Ez az értekezlet prelimináris aktusát képezi a megindítandó tárgyalásoknak, amelyek a háborús adósságok és a bolsevisták által elkobzott francia vagyonok ügyének rendezésére meg fognak indulni. Valószínűleg Montet képviselő lesz annak a bizottságnak a vezetője, mely a szovjetkormány elismerése után azonnal Moszkvába utazik. Összel autótan francia-orosz konferenciát fognak összehívni a függőkérdések végleges elintézésére. A „Matin“ szerint Herriot a szovjetkormány elismerése előtt tárgyalni fog az amerikai kormánnyal is.

junius 21.
Kötél
FARMYER
Kövek
vasal
mester,
ingut-
épek
N A
Sürgön yeim:
Telefon: 4-86

A sékelről

A Cionista Világszervezet központi organuma, a Londonban héber nyelven megjelenő „Haolam“ egy cikksorozatát indít meg a Világszervezet legkiválóbb egyéniségeinek tollából. Egyrészt a Világszervezet egyenes felkérésére, másrészt azonban a cikkek rendkívül érdekességénél fogva ezeket a cikkeket közölni fogjuk lapunkban.

A „Haolam“ bevezető cikkében a következőket írja: „A cionista munka fejlődése folyamán és mert az országépítés rendkívüli összegeket igényel, a cionisták rendes, megszokott munkája, a sékelgyűjtést mintegy magától háttérbe szorították. Nem látták olyan fontosnak, mint a többi munkákat, és az általa befolyó összegek is oly kicsinyek voltak azokkal az összegekkel szemben, amelyeket az országépítő külön alapokra kellett felhozunk, hogy mintegy öntudatlanul jelentéktelenné vált az akció. Ennek folytán meggyengült a szervezeti gépezet pénzügyi helyzete, mely főképp a sékelen alapul. Szervezetünk vezetési nagy veszélyt látott abban a tényben, miután a munka új feltételei éppen ellenkezőleg a szervezet pénzügyi alapjainak megerősödését kellene hogy maguk után vonják. Ennek folytán most felhívással fordulnak az összes országos és külön szervezethez, valamint azok tagjaihoz: *Ne hanyagoljátok el a sékelt!* Térjete vissza a legeredetibb cionista munkához s szenteljétek újra energiátok legnagyobb részét a sékelgyűjtésre. A sékel a legelőnyösebb adó, melyet minden zsidó ember nemzeti szervezetének fizetni tartozik. A sékel nem Erec Jiszraelt építi fel, hanem felépíti a zsidó népet nemzeti ujjaszületése útján. A sékel adja a bázist egy nemzeti szervezet számára, mely magába foglalja az egész diaszpórát és a népet, mely már országában él és az egészet egy újraéledő nemzetté kovácsolja össze, egy nemzetté, mely szabadsága és önrendelkezése felé halad. Ne vegyék tehát könnyen cionisták a sékelt és annak munkáját. Különösen a cionista ifjúsághoz kell hogy szóljanak ezek a felhívások, mely állásánál fogva a társadalomban úgy sem vehet részt az országépítésre szükséges nagy összegek felhozásában, de mintegy predestinálva van a szervezetért és sékelért folyó munka elvégzésére. Nincs ma ember Jiszraelben, aki megtagadná a sékelfizetést, csak legyenek akik a sékelt kériék és behajtsák. Ezt a feladatot a cionisták fiataljai végezhetik el és kell hogy elvégezzék minden helyen.“

Nem adják vissza a határon elkobzott idegen valutákat

Egy újabb vámbotrány

(Cluj-Kolozsár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy miniszteri rendelkezés értelmében a magyar, osztrák korona és a lengyel marka behozatala Romániába tilos. A magyar koronára vonatkozó rendelkezést néhány nappal ezelőtt felfüggesztették, de újra visszavonták. Ezt a rendelkezést a kormány a lej megvédésére hozta és utasította a vámhivatalokat, hogy a külföldi közönségtől a gyenge valutákat a határon el kell kobozni. A külföldről, így Magyarországból, Ausztriából jövő közönség azonban rendszeresen nem váltja be előzetesen a pénzt és igen sok esetben nagyobb összegű magyar és osztrák koronát hoz be magával a román határállomásokra.

A határállomásokon aztán annak rendje és módja szerint elkobozzák a magyar és osztrák koronát, melyek megtörténtéről egy elismervényt adnak az illetőknek azzal, hogy a pénzt az elismervény alapján, amikor az ország területét elhagyja, visszakapja. Eddig rendszerben is volna a dolog. A rendellenesség és visszaélés akkor veszi kezdetét, mikor a külföldiek visszatértükben a román határállomásra érkeznek és az elismervény ellenében visszakérlik az elismervényen feltüntetett összegeket.

Ekkor az a hihetetlen válasz fogadja az illetőket, hogy az elkobzott pénz kiadhatására felsőbb helyről még nem jött intézkedés s így a vámhivatal nem adhatja ki a lefoglalt összeget.

Legutóbb egy nagyon előkelő külföldi bankigazgatóval történt meg, hogy lefoglaltak tőle nagyobb összegű lengyel zlatkát (lengyel aranyárka) és nagyobb összegű osztrák koronát s az illetőtől, mikor el akarta hagyni Romániát, a vámállomáson megtagadták a felmutatott elismervény ellenére is a pénz kiszolgáltatását.

Számos esetben tagadják meg a lefoglalt pénz visszaadását azért, mert a külföldi kereskedő nem azon a határállomáson hagyja el az országot, me-

lyen belépett Románia területére. Ilyenkor azon határállomás hivatalnokai, melyen át az idegen alattvaló elhagyja az országot, nem hajlandó akceptálni a belépést igazoló határállomás elismervényét.

Természetes, hogy a vámtisztviselők ilyen ma-

Kész blankettákkal szüntetik be a zsidó italméréseket

Előre megállapított általános indokok alapján záratták be a korcsmákat. Muresan kolozsmegyei prefektus körutazásainak eredménye. Eddig hét engedélyt vontak be a tekei járásban. Főszolgabírói végzéssel évtizedes törvényes jogokat semmisítlenek meg

(Cluj-Kolozsár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napról-napra újabb és újabb áldozatokat szed az az irtóhadjáró, amely hónapokkal ezelőtt indult meg a zsidó egzisztenciák ellen. Legutóbb a biharmegyei Kőröskisujfaluban lakó Sternberg Gábor ügyével foglalkozott az Uj Kelet. A 67 éves vallásos öregembertől azon a hivatalosan is megcáfolt vádalon vonták be az évtizedes italmérési engedélyt, hogy kommunista üzelmekkel foglalkozik és ellensége a román államnak.

A kolozsvári pénzügyi vezérigazgatóságnál történt intervenciónk alkalmával a részort egyik vezetőembere fogadta munkatársunkat, aki előtt szemére vetette az Uj Keletnek, hogy zsidó sérelmet lát az italmérési engedélyek bevonásában, holott a minisztérium által életbeléptetett korlátozások mindenkit érintenek nemzetiségre való tekintet nélkül.

— Az igazság ha sujt, egyformán sujt mindenkire — mondotta a pénzügyigazgató — és hozzátette, hogy a legtöbb panasznak közös forrása van:

az aintasabb hatóságok túllépi hatáskörüket,

ami viszont annak tulajdonítható, hogy az új impérium kezdete óta még nem fejlődhetett ki pontos hatásköri beosztás és hivatali felelősség. Ezzel magyarázható az érmihályfalvi italmérési engedély elharmarkodott bevonása is.

Ennek a jóhiszemű felfogásának eklatáns cáfolataként leközlőjük a kolozsmegyei Teke járási főszolgabírójánál kiállított végzést.

A végzés módjából és technikájából arra kell következtetnünk, hogy

előre elkészített blanketták vannak az italmérések bevonására.

A gépirásos végzés-írlapokon kétujjnyi hely van a kiszemelt áldozat — vagy áldozatok — nevének számára s az indoklásban felsorolt pontok is azt bizonyítják, hogy tervszerű hadjárat van folyamatban bizonyos italmérési engedélyek ellen, mert lehetetlen, hogy akár egyetlen korcsmáros ellen is az 1899. évi törvényben foglalt összes eseteket alkalmazni lehessen. A zsidó egzisztenciákra végzetes végzés szó szerinti magyar fordításban a következő:

A tekei járás főszolgabírói hivatalától.

940924.

Alulírott tekei járás főszolgabírája tekintettel az 1899. XXV. t.-c. 15. §-ának rendelkezéseire, tekintettel a 78.543/899. sz. magyar belügyminiszteri rendelet 14. §-ának rendelkezéseire, tekintettel végül a korcsmák bezárására vonatkozó legújabb megyei szabályrendelet intézkedéseire, hasonlóképpen Kolozsmegyei prefektusának rendeleteire, hozom a következő

VÉGZÉS-T:

Ujabb intézkedésekig elrendelem

(Ide írják be a kiszemelt áldozat nevét)

korcsmájának azonnali bezárását.

INDOKOLÁS:

1924 június 11-én tett látogatásakor a prefektus ur megállapította, hogy

1. a fentnevezett tulajdonosok korcsmahelyisége nincsenek megfelelő távolságra sem a közhivataloktól, sem a templomoktól,
2. egyes korcsmákban nem az a személy szolgál ki, akinek nevére az engedélyt kiállították,
3. tulsok korcsma van egymás mellett,
4. nagyon sok korcsmában nem tartják fenn a tisztaságot,
5. és végül, hogy a korcsmák száma túl nagy a lakosság számához viszonyítva.

Jelen határozatról értesítettük az érdekelt és a községi előjáróság azzal a megjegyzéssel, hogy 15 napi határidőn belül megfelelőbe hozható a megyei prefektus urhoz a főszolgabírói hivatal útján.

Ez a rendelkezés azonban nem ad jogot arra, hogy a helyiséget 24 órai határidőn túl is nyitva lehessen tartani.

Teke, 1924 június....

Dr. Deac,
főszolgabíró.

gattatása a legnagyobb elkeseredést váltja ki a Romániába jövő idegenek között és Románia külföldi jóhírnevének megóvása céljából föltétlenül szükség van arra, hogy a hasonló esetek megszüntetésére a kormány haladéktalanul magtörő intézkedéseket léptessen életbe.

Még a laikus ember előtt is szembetűnik az első pillanatban, hogy a közigazgatás és pénzügyi adminisztráció történetében szokatlanul naiv indokolással állunk szemben. Nem konkrét vádak, hanem kétféle alátámasztott és jogilag is naiv általánosítások alapján fosztanak meg embereket a kenyerüktől. Vegyük sorra az indokolás pontjait. Lehetséges, hogy egyes községekben a korcsmák nincsenek kétszáz méteres távolságra valamelyik középülettől, vagy templomtól. Erről azonban a tulajdonos nem tehet, mert amikor az engedélyt megkapta, az illetékes hatóságok okvetlenül figyelembe vették a szerzett jogok érvényét biztosító törvény idevonatkozó rendelkezéseit. Egyes korcsmák pedig még az 1899. évi XXV. törvény előtt keletkeztek, vagy pedig a középületeket később emelték a korcsmák közelében.

Hasonlóképpen átlátszó tendenciájú az indoklásban foglalt rosszindulatú általánosítás, amely nem határozott vádak emel bizonyos korcsmárosok ellen,

hanem nagy általánosságban egyszerűen kijelenti, hogy „egyes korcsmákban“ ez a hiba, „nagyon sok korcsmákban“ egyéb baj van és mégis ilyen általánosítások alapján vonták be az évtizedes engedélyeket. A végzésnek talán legsarkalatosabb indokolási pontja az, hogy egyes községekben tulsok a korcsma. Lehetséges, hogy így van, de akkor is ezek a korcsmák a törvény alapján nyitnak meg. Tudunk ellenben olyan esetekről, ahol a bevont évtizedes engedélyek mellett

a legújabb időben is kaptak egyesek italmérési jogot.

Ezek persze nem zsidók voltak, mégcsak nem is valamely kisebbséghez tartozó polgárok.

A rendelkezésünkre álló adatok szerint Septimiu Muresan vármegyei prefektusra való hivatkozással Teke nagyközségben négy, Nagyida községben két és Pazmus községben egy italmérési engedélyt vontak be. Az előre elkészített blanketták alapján azonban biztosra vehető, hogy már eddig is több engedélybevonás történt és valószínűleg történni fog a jövőben is. És ami legkétségbeejtőbb, az engedélyüktől közigazgatási uton megfosztott korcsmárosok

csak birtokon kívül felelőbe lehetnek a végzés ellen.

Az ilyen ügyek elintézése rendszerint nagyon hosszadalmas, arról pedig senki sem gondoskodik, hogy ezalatt miből éljen a kenyerétől megfosztott korcsmáros, akinek rendszerint nagy családja van. És milyen döntést várhatnak az érdekelt felelőbevezetők, ha a felelőbevezetők megvizsgálására ugyanaz a fórum illetékes, mely az engedélyek bevonását elrendelte?

Köztársasági mozgalom Spanyolországban

Páris, június 21. Madridi jelentés alapján az „Oeuvre“ azt közli, hogy Spanyolországban forradalmi jelenségek észlelhetők. A francia választások eredménye mély benyomást keltett a nép körében amely

egyre nagyobb elégtelenséget mutat Primo de Riverajkatonai diktatúrája iránt.

A hangulat egyre izóbb, a zavargások egyre komolyabb jellegűek kezdenek öltetni.

A szocialisták és a demokratikus polgári pártok sorozatos népgyűléseket rendeznek országsszerte, melyeken Alfonso király lemondását követelik. Hic szerint az antimonarchikus mozgalom annyira komoly stádiumban van, hogy

a király állítólag állandó készenlétben tartja az autóját,

mert nem tudja, melyik pillanatban kényszerül elmenekülni a fővárosból.

(Cluj-Kolozsár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) az „Infrat“ amelyben a közli, ma a lap megjegy Nemzeti Sz zsidó nyil zsidó jogv vel kezd n Az „In következők

— Mi hogy a kise dezte az n

— Az, ságot is er dig is nem dicioához, véhez. A r asszimiláló ként mind jobban elt kább kihiv mely mégis háboru tar nősen a H kirobbantot ne mindig jelenjék m nem a mag pességeit á tába, ahol tát el kellje nem vagyu sem román ban ezt az jes harmón gel és a tá láció csődő dált és ez percentuáli es elfelejtet

— Mik

— Már mozgalmur egyetemi h zás után, t tört előre elösegített zsidó asszi országától. zeti Szöve many appt népünk jo

— Csa a Nemzeti

— Les megek nag ság eddig közötti éri váuos iskol chédereket között a társra talált ben idegen mindenki ahhoz a n amelyet a gukkal bi egyedül h felvilágosít üldözési p osztályrészn Ennek b egész zsid ményeinek megteremt dájában (E turilor Ev ségét és a regáti zs Uniunea E kíván dol

Zsidó nyilatkozat az „Infratirea“ kisebbségi ankétjában

Klein Miksa dr. a Zs. N. Sz. politikai ügyosztályának vezetője a zsidóság és románság viszonyáról. Ami megjelent és ami kimaradt

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A liberális párt kolozsvári lapja, az „Infratirea“ annak az ankétnek során, amelyben az erdélyi kisebbségek nyilatkozatait közli, ma Dr. Klein Miksát szólaltatja meg. A lap megjegyzi, hogy dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnökének távollétében a zsidó nyilatkozatokat dr. Klein Miksának, a zsidó jogvédő iroda igazgatójának kijelentéseivel kezdi meg.

Az „Infratirea“-ban megjelent nyilatkozat a következőképpen hangzik:

Az asszimiláció csődje

— Mi indította az erdélyi zsidóságot arra, hogy a kisebbségi alapon szervezkedjék? — kérdezte az „Infratirea“ munkatársa.

— Az, ami a többi országokban élő zsidóságot is erre készítette. A keleti zsidóság mindig is nemzeti alapon állott, ragaszkodott tradícióhoz, vallásához, héber, illetve jiddis nyelvéhez. A nyugati zsidóság nagyrésze ugyan asszimilálódott a környező népekhez, de lassanként mind többen rájöttek arra, hogy minél jobban eltávolodtak zsidóságuktól, annál inkább kihívták a befogadó népek ellenszenvét, mely mégis csak zsidóknak tekintette őket. A háboru tanulságai, a wilsoni elvek, de különösen a Balfour-deklaráció, ezek lelkéből is kirobantotta azt a természetes vágyat, hogy ne mindig más nemzetek köntösébe elrejtözve jelenjenek meg a zsidó a népek színpadán, hanem a maga sok évezredes népi erejét és képességeit állítsa anuak az országnak szolgálataiba, ahol éppen él, de anélkül, hogy zsidó voltát el kelljen tagadnia. Ezért mi erdélyi zsidók nem vagyunk és nem leszünk sem magyarok, sem románok, hanem csak zsidók, akik azonban ezt az érzésünket és magatartásunkat teljes harmóniába tudjuk az állampolgári hűséggel és a társadalmi szolidaritással. Az asszimiláció csődöt jelentett az egész vonalon, likvidált és ezt a csődötmeget nem lehet többé percentuális kiegyezéssel életre kelteni. Meghalt és elfelejtettük.

Az erdélyi zsidó mozgalom

— Mikor indult meg e mozgalom Erdélyben?

— Már a háborút megelőzőleg meg voltak mozgalmunknak nevelő iskolái, elsősorban az egyetemi hallgatók körében. A impériumváltás után, természetesen soha nem hitt erővel tört előre a lelkekben a nemzeti öntudat, amit elősegített az a hatalmas pofon, amit a magyar zsidó asszimiláció kapott a fehér terror Magyarországtól. Megalakult az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség, alapszabályait a román kormány approbálta, vagyunk és küzdeni fogunk népünk jogaiért meg nem szűnő lelkesedéssel.

Egységes a zsidóság

— Csatlakozott-e a zsidóság minden rétege a Nemzeti Szövetséghez?

— Leszögezni kívánom, hogy a zsidó tömegek nagyrésze, különösen az ortodox zsidóság eddig is nemzeti alapon állottak, egymáshoz köztöi érintkezési nyelvük a jiddis volt, nyilvános iskolába nem jártak, hanem az ugynevezett chédereket (vallási tanházak) látogatták. Ezek között a mi hívó szavunk hamar meghallgatásra talált. Az intellektuelek egyrésze kezdetben idegenkedve fogadta előretörésünket, amit mindenki megérthet, hiszen egzisztenciájuk ahhoz a nyelvhez és kultúrához volt kötve, amelyet az iskolákból és a szülői házból magukkal hoztak és egyoldalú nevelésüknél fogva egyedül bírtak. De ezek körében is részben a felvilágosító munka folytán, részben pedig az üldözési politika miatt, amely a zsidóságnak osztályrészül jutott, kiérlelődött az eszme. Ennek beszédes bizonyítéka, hogy Erdély egész zsidósága összes hitközségeinek és intézményeinek legális képviselője f. év ápr. 30-án megteremtette az erdélyi zsidóság jogvédő irodájában (Biroul Central pentru Apararea Drepturilor Evreilor din Transilvania) a maga egységét és egyben kifejezte ama akaratát, hogy a regáti zsidóság törvényes képviselővel az Uniunea Evreilor Romannal teljes összhangban kíván dolgozni polgári jogainak kivívásáért.

Ezzel dokumentáltuk egyrészt azt, hogy jogaink kivívását nem bizzuk más, idegen nemzetiségű szervezetekre, hanem sorsunk intézését önmagunk kívánjuk irányítani, másrészt az Uniunea-val való szoros kapcsolattal a regionális törekvéseket feladva, a nagyromániai zsidóság egységét teremtettük meg.

Zsidók a Magyar Pártban

— De akkor hogyan magyarázza meg a Roth Hugók szereplését a magyar pártban?

— Ezek egyéni akciók, mögöttük senki sem áll, kapcsolataik hitközségeinkkel, vagy intézményeinkkel nincsenek, soha a zsidóság sorsának irányításában szerepet nem játszottak, ezek olyan zsidók, mint amilyen románok voltak a Mangra Vazulok és Burdea Szilárdok. Nekem mindig az jut eszembe, amit a természetrajzban tanultam az őskori emlősökről, akiknek halfarkuk volt és szárnyuk, amellyel repülni akartak.

Ami még nem jelent meg az „Infratirea“-ban

Eddig szól dr. Klein Miksának az „Infratirea“-ban megjelent nyilatkozata. Különösen érdekessé teszi az „Infratirea“ cikkét a nyilatkozatnak az a része, amely nem jelent meg. Nem tudjuk, hogy helyszüke, vagy egyéb okok miatt hagyta-e ki az „Infratirea“ a cikk egyes részeit, de bizonyos, hogy éppen azok a részek maradtak ki, amelyek a zsidóság sérelmeivel és panaszaiával foglalkoznak. Ezzel kapcsolatban az Uj Kelet szerkesztője ma a következő levelet kapta:

Kedves Barátom!

Az „Infratirea“ szerkesztője a napokban interjút kért tőlem az erdélyi zsidókérdésről. Készséggel álltam rendelkezésére, mert azt akartam, hogy a román közvélemény tájékozva legyen a mi törekvéseink, fájdalmaink és céljaink felől és ezért nyilatkozatomat írásban juttattam el. Mivel az „Infratirea“ csak egy részét közölte nyilatkozataimnak és pedig a neki tetsző paszusokat, — ezért megkérek, hogy nyilatkozatomat lapunkban a maga egészében tedd közzé, nehogy az „Infratirea“-ban megjelent hézagos közlés félremagyarázásokra adjon alkalmat.

Szeretettel üdvözöl hived

Cluj, 924. június 21.

Dr. Klein Miksa,

a Zsidó Jogvédő Iroda igazgatója

A zsidóság és a többi kisebbségek

Dr. Klein Miksa kívánságához képest alább közöljük a nyilatkozat ama részeit, amelyek az „Infratirea“-ból kimaradtak:

— Tartanak-e fenn kapcsolatot a többi kisebbségi pártok vezetésével? — kérdezte az „Infratirea“ munkatársa.

— Nem. Bár hangsúlyozom, hogy az ország érdekében valónak tartom, hogy az összes itt élő többségi és kisebbségi pártokkal minél gyakrabban eszmecsere folytassék és ezért tulajdonítok oly nagy értéket az „Infratirea“ mostani ankétjának, melyet e téren az első komoly lépésnek hiszek.

A zsidóság sérelme

— Vannak-e a zsidóságnak speciális sérelmei?

— Erről egy külön ötetet kellene írni. Hogy Clujon zsidó állampolgár nem kap iparendélyt hogy a zsidóság az egyenlőtlen adózás terhe alatt nyög, hogy trafik és italmérsi jogait megvonták, hogy a városi névjegyzékből majdnem egészen kihagyták, hogy hitközségeink a békeszerződésben is biztosított állami támogatásban nemcsak hogy nem részesülnek, hanem még a mi önkéntes adózásunkat is az állam súlyos adók alá vonja, hogy egyházi szervezeteink törvényes elismerése eddig be nem következett, hogy a szülők iskolaválasztási jogát megcsorbították, hogy állandóan rólunk és megkérdésünk nélkül döntenek és mindig csak hátrányunkra, — azt hiszem, hogy ennivel épp eléggé ellemeztem sérelmeink sorozatát.

Megfojtják a zsidó iskolát

— De hogy az elvakult gyűlöletpolitika

— Ön szerint van-e zsidókérdés Romániában?

— Elismerjük, hogy Romániának is meg van a maga zsidókérdése. De ezt a társadalmi kérdést vagyronrongálásokkal, végtelen emberek megtámadásával és más felelőtlen akciókkal megoldani nem lehet. Mi nemzeti zsidók dolgozunk a probléma megoldásán, amikor arra törekszünk, hogy iskolai és társadalmi neveléssel a zsidóság egészségesebb rétegződését elősegítsük, amikor a Palesztina-építési munka felkarolásával oda törekszünk, hogy a zsidó tulprodukciónak megfelelően levezetessék.

— A románok évszázados álmai Nagyrománia létesülésével megvalósultak. Minden komoly és az ország sorsát szívén viselő embernek éreznie kell, hogy minden erőt koncentrálni kell fiatal nagyrahivatott államunk konszolidációjának és jóhírnevének érdekében. Gyűlölettel csak rombolni lehet és nem építeni. Csak a szeretet és megértés az, mely munkára serkenti az ország dolgos kezeit. Mindig kézzek vagyunk váll-váll mellett dolgozni hazánk érdekében, de velünk, kik fölött 2000 esztendő minden gyűlölete és szenvedése elviharzott már, most sem fog megbirkózni az elvakult szenvedély. Mi hiven az államhoz, munkára készen, igazságunk tudatában haladunk a magunk útján.

Milyen káros az állam és román nemzeti szempontból is, annak szemléltetésére felhozom a cluji Tarbut középiskola példáját. Szerkesztő urat elvittem a mi iskolánkba, közvetlenül tapasztalhatta, hogy gyermekeink nemcsak államhü szellemben neveltetnek, hanem a román nyelvet, irodalmat és történelmet román nyelven oly mértékben bírják, mely román anyanyelvűek tanítványaik dicséretére válnék és mégis a miniszter lehetetlen rendeleteivel iskolánkat tönkre akarja tenni. Sokkal kedvezőbb helyzetben vannak azok a zsidó növendékek, akik megmaradtak régi iskoláinkban. A mi gyermekeink annak a veszélynek néznek elébe, hogy egy évi komoly és fáradságos tanulásuk jutalma az lesz, hogy esetleg az esztendőjüket elveszítik és államérvényes bizonyítványt nem nyerhetnek. Mert abba a jogtalan követelésbe, amit a miniszter szabott csupán iskolánkkal szemben, hogy hatalmas vizsgadíjak mellett idegen tanárok vizsgáztassák le gyermekeinket és a zsidóság legszegényebb rétegeinek drága áldozataival fentartott iskolánkat holmi zugiskolává degradálják le, belenyugodni nem fogunk és a legkiméletelebb harcot fogjuk megindítani gyermekeink érdekében, de az állam jól felfogott presztízisének érdekében is, nehogy az a hit támadhasson egyesekben, hogy a közoktatásügyi kormány nem is akarja, hogy a zsidóság megtanulja az állam nyelvét, mert különben nem büntetne ezért.

Antiszemita-e a román nép

— Mi a véleménye romániai antiszemita mozgalmakról?

— Világáramlat, melynek szülőháza a leggyőzött központi hatalmak, hol a háboru büns vezetői felelősségüket aként hártják el magukról, hogy a tömegszendélynek odadobják a zsidókat. Innen hurcolták be hozzánk is és támogatták anyagi és szellemi erőikkel, meri én, aki gyermekkoromtól fogva jól ismerem az erdélyi román nép mentalitását, tudom, hogy nem gyűlölködő természetű. Ezt a tényt annak idején a forradalom áldozatainak és kárainak statisztikai adatai alapján állapítottuk meg Hatiegan Emil professzorral. Hogy a diákság könnyen hevülő lelkesedését ennyire megmérgezni lehet, soha nem hittem volna. Azok a bűnösök, akik a hatalom megszerzése céljából semmiféle eszköztől vissza nem riadnak. Pedig a zsidóság szeretettel közeledett az egyetemi ifjuság felé és nekem mindig kellemes emlékem marad S. Puscariu volt cluji rektornak köszönőszavai, midőn felhívására az első nagyobb öszszeggel járulhattam a menza academica alapításához. A zsidóság mindig szeretettel támogatta a kedvezőtlen szociális viszonyok között élő és tanulmánygyó ifjuságot, de ahol a mi gyermekeinket a tudomány felszentelt hajlékából kiverik, ahol az egyetemi ifjuságnak nagy része féktelen gyűlölettel támad az egyesek ellen, ahol Catuneanu, Cuza, Paulescu és más tanárok nyíltan igazgatnak ellenünk, ott senki sem kívánhatja, hogy mi valljuk a krisztusi elveket azokkal szemben, akik bennünket a kereszt jelszava alatt fejbevernek.

Kettős rablógyilkosság Budapesten

Megölték és kirabolták egy baraklakó újságíró és édesanyját

(Budapest, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt éjszaka vakmerő rablógyilkosság történt a Budapest melletti Pestszentlőrincen. A különös kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosság tettesének már nyomában van a budapesti rendőrség és néhány napon belül az elvetemült gyilkosok elnyerik méltó büntetésüket. A rablógyilkosságról alábbi jelentésünkben számolunk be:

Ma reggel a pestszentlőrinci állami baraktelep 196 os számú barakjának egyik lakásában meggyilkolva találták dr. Simon Endre ügyvédjelöltet, aki mint újságíró a Magyar Távirati Ügynökség és a „Nép” című napilap munkatársa is volt, és ennek ötvenkilenc éves édes anyját, Simon Istvánét. A gyilkosok áldozatukat álmukban lepték meg és csákánnyal vagy más éles szerszámmal febesújtva ölték meg őket.

A vakmerő gyilkosok a gyilkosság elkövetése után az áldozatokat teljesen kirabolták. A meggyilkolt öregasszony újjáról több gyűrűt huztak le. Az összes értékeket megukhoz véve, az áldozatok ágyait petróleummal leöntötték és meggyújtották, hogy azt a látszatot keltsék, mint nem gyilkosság, hanem véletlen baleset történt volna.

A gyilkosok terve nem sikerült, mert a gyilkosság kiderült. A rendőrség erélyes nyomozáshoz kezdett és erős gyanúok alapján a környéken dolgozó négy kövérő munkást a rendőrségen előállították.

A rendőri nyomozás azt is megállapította, hogy a baraktelep lakói tudomással bírtak arról, hogy Simonéknak nagyobb pénzösszeget kell kapniok. Simon dr. ugyanis egy alkalommal elbeszélte a telep lakóinak, hogy Nagykanizsán lakó édesapjától ötvenmillió koronát fog kapni, hogy ügyvédi irodáját berendezhesse. Simon dr. éppen ügyvédi vizsgáló előtt állott.

A gyilkosság ügyében tartott helyszíni szemle alkalmával a rendőrség megállapította, hogy a gyilkosság csütörtökön éjjeltájban történhetett, amikor a villanyvilágítást nélkülöző telepen teljes sötétség volt. A vizsgálat azt is megállapította, hogy a gyilkosok a lakás nyitott ablakán hatoltak be. Először Simon Endrét ölték meg, majd mikor Simonné felébredt, száját betömtek és meggyilkolták.

A gyilkosok nagyon idegesen dolgoztak a lakásban, ami abból is látszik, hogy a szekrényekből mindent kidobáltak és az öregasszony kezéről mikor a gyűrűket le huzták annak kezét megsértették.

A rendőrség a frissen festett ablakpárkányon több ujjlenyomatot és az egyik tettes cipősarkának pontos lenyomatát is feltalálta.

A telep szivattyugépházának gépésze elmondta, hogy a gyilkosság éjjelen, midőn szolgálatban volt, éjjeltájban egy magas, erőteljes, szőke hajú férfi nézett be a gépház ablakán. A gépész, akinek az ismeretlen férfi gyanus volt, utána akart menni, de az ismeretlen a gépház ajtaját kívülről rázárta. A gépész feszítővassal az ajtót kifeszítette, de mire az ajtó feltörésével elkészült az ismeretlen a sötétségben eltűnt.

A rendőrség öt gyanúsítottat állított elő a rendőrségen. Az egyik gyanúsítottól kiderült, hogy a gyilkosságot megelőző estén a kantinban mulatott. Mulatozás közben többek között azt a megjegyzést tette, hogy az éjszaka folyamán, ha a terve sikerül, még nagyon sok pénze lesz.

A rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást és nagyon valószínű, hogy a legrövidebb időn belül teljes világosság derül a borzalmas bűnügyre. A rendőrség szilárd meggyőződése, hogy a gyilkosságot valaki a telep lakóinak egyike követhette el, mert csak a telep lakói tudhattak Simonék pénzéről.

Tovább folyik az elemi iskolai javaslat vitája

Bukarest, június 21. A kamara tegnapi ülésén Leonte Moldoveanu is a brailai Dunabizottság ügyét tette szóvá. Duca külügyminiszter kijelentette, hogy a bizottság ellen felhozott vádak alaposak és a román kormány interveniálni fog, hogy a Dunabizottság hatáskörét terjesszék ki a román Dunára is és viszont a szulinai európai bizottságot oszlássák fel.

Az éjjeli ülésen az elemi iskolai reformot tárgyalták. Bujor professzor kijelentette, hogy a javaslat nem oldja meg az oktatás problémáit és egy demokratikus kormánynak kell jönnie, amely majd igazi reformokat fog előterjeszteni. Ugyanily értelemben beszélt Pistiaer szocialista képviselő is.

A román-magyar egyezmény végrehajtása

Rendelet a koronára szóló betétek, kölcsönök rendezéséről

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium kebelében működő háborús kártalanítási bizottság körrendeletet intézett az összes pénzügyigazgatóságokhoz, melyben közli, hogy a bukaresti román-magyar gazdasági egyezmény értelmében szabaddá teszik a régi magyar koronaértéki betéteket és szabályozzák a különböző adósságokat és kölcsönöket. Az egyezményt még nem ratifikálták ugyan, mégis egyes pontjait előzőleg kell végrehajtani a konvenció többi részeinek előkészítése érdekében.

A rendelet, hivatkozással az egyezmény második fejezetének 5. pontjára, elsősorban arról intézkedik, hogy a magyar pénzügyi intézetek által kibocsátott takarékbetéteket 1:1 arányban fogják kifizetni jelenlegi értékben, vagyis

minden régi magyar koronaért egy mai magyar koronát kapnak

a betéttulajdonosok. Kivételt képeznek ezalól, illetve 2 koronáért egy lejt kapnak:

1. A megkötött betétek, vagyis amelyeket bizonyos fentartással bocsátottak ki, hogy például csak bizonyos feltételek mellett és csak meghatározott személynek fizetik ki.

2. Az élő személy nevére kiállított betétkönyvek, ha a jelenlegi tulajdonos igazolni tudja, hogy ugyanaz, akinek nevére a betétkönyv szól, esetleg annak örököse, vagy jogutódja.

3. A számokkal, kezdőbetűkkel, jelleggel, emblémákkal és jelszavakkal összekötött betétkönyvek, ha az ilyen betétkönyv 1818 október 31-én és azután is román alattvaló (fizikai vagy jogi személy) birtokában került, aki igazolni tudja, hogy megfelel a következő feltételeknek:

a) fizikai személyeknél: ha eredetileg, vagy optálás útján román állampolgár és 1918 október 31-én a Romániához csatolt területeken lakott a trianoni és saint-germaini békeszerződések alapján.

b) jogiszemélyeknél: ha 1918. október 31-én már a csatolt területeken volt a székhelye s jelenleg is itt van.

Amennyiben valaki (fizikai személy) Magyarországról átköltözött Romániába, vagy Romániából eltávozott Magyarországra akár optálás, akár kiutasítás (közigazgatási eljárás) révén, azt úgy kell tekinteni, mintha már 1918 október 31-én új lakóhelyén tartózkodott volna. Ugyanez áll a jogi személyekre is, ha 1924 január 1. előtt költöztették át székhelyüket a két ország valamelyikébe, ahol állampolgároknak számítanak.

Visszaélések megakadályozására lajstromba fogják összeírni a román állampolgárok birtokában levő betétkönyvecskéket. Az összeírást rövidesen megkezdik a megfelelő igazolóiratok alapján. A pénzügyigazgatóságok, mielőtt a rendeletet megkapják, kötelesek azt az egész vármegye területén újságok, hirdetések és falragaszok útján közhurré tenni, azaz felszólítják az érdekelteket, hogy

a betétkönyveket deponálják az illetékes pénzügyigazgatóságnál.

Különösen hangsúlyozni kell az érdekeltek előtt, hogy azok, akik nem helyezik letétbe a betétkönyvecskéiket a szükséges igazolóiratokkal, véglegesen elvesztik a rendeletben biztosított kedvezményekre való igényüket. A hirdetményt a közigazgatási hatóságok is közölni fogják.

Minden betétkönyvtulajdonosnak bélyegmentes nyilatkozatot fog kiállítani, melyhez csatolnia kell igazolóiratait és a betétkönyvét. Névszóló betétkönyvek tulajdonosa igazolni tartozik a személyazonosságát, míg a jellegű betétek tulajdonosai megfelelő bizonyítékokat kell hogy előterjesszenek tulajdonjoguk igazolására. Az így összeszedett betétkönyveket, igazoló okmányokat és deklarációkat három példányban elkészített kísérelővel (borderóval) Bukarestbe küldik a kártalanítási bizottsághoz. A kísérelővelnek, amelyből egyik példány a pénzügyigazgatóságnál marad, tartalmaznia kell a betétkönyvtulajdonos nevét és lakóhelyét, a letétbehelyezett könyvecské számát, a befizetett összeg nagyságát, a kibocsátó intézet cégét és címét, azonkívül az igazolóiratok jegyzékét.

Arról, hogy a betéteket mikor fizetik ki, a rendelet nem intézkedik.

Ezzel egyidejűleg a pénzügyminisztérium egy másik körrendeletet is kibocsátott a jelzálogra adott és a községi kölcsönök, vízlecsapolási és vízkhasználó, földjavító társulatok, valamint a szőlőtermő községek adósságainak rendezéséről. Ezeket a magyar intézetek által folyósított hitelek kötvényeit,

1:2 arányban fogják beváltani,

vagyis minden két koronáért egy lejt, azonkívül az esedékes szelvények 25 százalékát is kifizetik. Ezekről a kötvényekről is jegyzéket szerkesztenek, de csak azok kerülnek ebbe a kimutatásba, melyek 1918 október 31. óta megszkítást nélkül román állampolgárok tulajdonában vannak. A tulajdonjog igazolásához elegendő a kötvényvásárlási szerződés, letéti vény valamely banktól, vagy bármilyen más írásos bizonyíték. Az eljárás további része teljesen azonos, mint a betétkönyveknél.

Törökország felajánlja Angliának a mossuli petróleumforrások kiaknázását

Konstantinápoly, június 21. A „Tanin” című félhivatalos kijelenti, hogy Törökország nem fogja a népszövetség elé terjeszteni a Mossul-kérdést, mert Törökország jogai nem képezhetik vita tárgyát. Törökország felajánlja Angliának, hogy működjék közre a mossuli petróleum kiaknázásában, ha pedig az angolok nem fogadják el ezt az ajánlatot, úgy Törökország majd talál más hatalmat, amely javaslatát elfogadja.

Kaiser-Borax

Csodahatású gyógyfürdő!

Erdélyi Pöstyén

Bizusa (Büdöspataka) (Szolnokdöboka - m.)
Biztos gyógyítás csúsz, rheuma, köszvény ellen.
Vasuti megálló, szállodák, étterem (rituális). A telepen állandó orvosi felügyelet

1980 LEI

a legújabb tavaszi férfiföltöny

Katz és Mendel
cégnél Cluj, Fötér 10.

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hársági zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: dr. Marton Ernő
 Az Uj Kelet elikkének utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

— Nyolcszáznyolcvan holdat hagytak meg a nagykarolyi Károlyi-uradalomból. A megyei agrárbizottság a Károlyi-család 20.000 holdas nagykarolyi uradalmából mindössze 880 hold földet mentesített a kisajátítás alól, egy mintagazdaság céljaira. Ez a mentesítés, dacára annak, hogy a Károlyi grófokat távollévőknek nyilvánították, azért történt, mert az uradalom 20.000 liter tejet termelt naponta és a teljes kisajátítás ezt a termelést lehetetlenné tette volna.

— Holnap lesz a paraszt és nemzeti párt kongresszusa. Bukarestből jelentik: Az ország belpolitikai életének egyik legfontosabb momentumaként zajlik le holnap Bukarestben. Az erdélyi nemzeti párt és a parasztpárt holnap tartják Bukarestben nagygyűlésüket, amelyeken az előre megállapított program szerint a két párt ratifikálni fogja az előzetes fuziót. A nagygyűléseket az összes politikai körökben érthető érdeklődés előzi meg. — Az „Univerzal“ úgy értesül, hogy a nemzeti parasztpártból számos kilépés történt. A volt takeisták Sterian Popescuval az élükön csaknem mind kiléptek a pártból.

— Megkezdtek az „Adeverul“ igazgatója elleni merénylet törvényszéki tárgyalását. Bukarestből jelentik: A bukaresti járásbírósg ma kezdte tárgyalni az „Adeverul“ igazgatója ellen intézett merénylet ügyét. A tárgyalást vezető bíró Manolescu, akiről az „Adeverul“ azt írja, hogy testvérbátyja annak a háztulajdonosnak, kinek házában van a fascista szervezet központja.

— Próny Pált elítélték cimbitörlesztésért. Budapestről jelentik: A fővárosi rendőrség kihágási osztálya ötven ezer korona pénzbüntetésre, nemfizetés esetén öt napi elzárásra ítélte Próny Pált jogtalan cimbitörlesztésért. Az ítéletet kikézbcsítették Prónynak. A rendőrség az ítélet indoklásában kimondja, hogy Prónyt a honvédség köteleiből elbocsátották, így nincs joga egyenruha viselésére. Próny védője a nyilvánosság kizárása miatt az egész eljárás megsemmisítését kéri a beadott fellebbezésben.

— Seipel kancellár állapota kielégítő. Bécsből jelentik: Seipel kancellár pénteken néhány órát már ágyon kívül töltött. Általános állapota kielégítőnek mondható.

— Az első bombapör ítélete: négy hónap. Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék ma folytatta Keő Kucsera István és társai ügyének tárgyalását. Ma Kovács József is megjelent a tárgyaláson, aki annak idején azzal vett át két bombát az Ébredő Magyarok Sörház-utcai helyiségében, hogy azokat két zsidó lakásába fogja bedobni. A bíróság Keő Kucsera Istvánt, Gyallait és Kovácsot bűnösnek mondta ki gyilkosság előkészítésében és ezért Keő-Kucserát négyhónapi, Gyallait három, Kovácsot kéthónapi fegyházra ítélte. Adorján Gézát felmentették.

— A tordai rendőrigazgatót felfüggesztették. Tordáról jelentik, hogy Vlad Vasile rendőrigazgatót állásától felfüggesztették.

— Pórnijárt zsebtolvajok. Tegnap este hét óra tájban az expresszvonalon utazni akaró kolozsvári közönség nagy lármára lett figyelmes. A másodosztályú pénztárnál, ahol éppen megkezdtek a jegykiadásokat, egy idősebb uriember akkor ért ketten két zsebtolvajt, mikor azok egy előtte álló ur zsebtől annak pénztárcáját kiemelték. A közönség körében a tettenért zsebtolvajok láttára óriási pánik tört ki, a zsebtolvajok menekülni próbáltak, de az utazóközönség a menekülés útját elzárta. A nagy lármára a rendőr és a vasutnál szolgálatot teljesítő detektívek is előkerültek, akik a két elfogott zsebtolvajt az őrszobára akarták bekísérni. A két zsebtolvajt csak nagy nehézségek árán tudták bekísérni, mert az utazóközönség üldözni kezdte őket és a rendőrség erőlyes közbeavatkozása mentette meg a meglincseltétől a zsebtolvajokat. Kihallgatásuk alkalmával kiderült, hogy a munkájukban megzavart zsebtolvajok Frank Izidor és Mare Vasilie régóta, körözött zsebtolvajokkal azonosak. Kihallgatásuk után átkísérték őket a központi rendőrségre, ahonnan a holnap napon átadják az ügyészségnek.

Visszaadják a maximumon felül kisajátított földeket

Tetszőszerintl vidéken azonos kiterjedésű birtokot adnak az érdekelteknek, vagy pedig pénzzel kártalanítják

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kisajátítási törvény végrehajtásakor rengeteg panaszra adott alkalmat a végrehajtási utasítás téves értelmezése, melynek alapján a tulbuzgó bizottságok sokhelyütt az előirt területnél többet vettek el a régi tulajdonosoktól. A föld-reformtörvény azonban úgy intézkedik, hogy ahol a törvényben előirt területnél nagyobb kiterjedésű földet sajátítottak ki, az érdekelteket kárpótolni kell, még pedig vagy egyenértékű és ugyanolyan kiterjedésű földdel oly vidéken, melyet az érdekelt kiválaszt, vagy pedig a kisajátítási többletnek megfelelő pénzzel.

Erre való tekintettel a Casa Centrala a improprietarii közölte a földmivelési tanácsokkal' hozzájuk tudomására az ebbe a kategóriába tartozó földbirtokosoknak, hogy választhatnak: elfogadják-e a fölösen elvett föld árát készpénzben, vagy pedig ugyanolyan értékű és kiterjedésű földet akarnak és milyen vidéken.

A földbirtokosok sürgősen küldjék be válaszukat a Casa Centrala a improprietarii-hoz, hogy haladéktalanul meg lehessen kezdeni a kártalanítási munkálatokat.

— Wolff Károly embert gázol — Budapest pénzen. Wolff Károly, a budapesti keresztényszocialisták vezére egy autókirándulásra elgázolt egy sváb parasztot. A bíróság Wolff Károlyt arra kötelezte, hogy a nyomorékká tett embernek ötmillió korona kártérítést fizessen. Wolff ezt az öt milliót egyszerűen a Budapest közpénztárából fizette ki. Az ellenzéki képviselők most erős támadást intéztek Wolff ellen és a fajvédő várospatyá ügyét a belügyminiszter elé vitték döntés végett.

— Öngyilkosság az unitárius kollégiumban. Ma délután két órakor telefonon értesítették a mentőket, hogy az unitárius gimnáziumban az intézet egyik velt növendéke, Mihályfalvi Béla moriummal megmérgezte magát. A mentők az öngyilkos fiatalembert be szállították a belgyógyászati klinikára. Az öngyilkos fiatalember azért követte el tettét, mert egy értségi bizonyítványmásolatra volt szüksége és az intézet igazgatója az érvényben lévő miniszteri rendeletre hivatkozva a másolatot nem állította ki. Mihályfalvi Béla, aki külföldi egyetemre akart menni és az értségi bizonyítvány nélkül nem folytathatta tanulmányát.

— Vasuti katasztrófa tizenkilenc halottal. Berlinből jelentik: Isarlohban a városi vasut egyik kocsját nem tudták lefékezni és belerohant a pályaudvart elzáró láncgyár falába. A kocsi első perronján álló utasokat borzalmas masszává lapította az összeütkezés. Eddig 19 halottja van a katasztrófának és 30 súlyos sebesültje.

— A nyomdászok János-ünnepélye. Kolozsvár nyomdai munkássága f. hó 29-én, a Dónát-uti Budai- (volt Szabóné)-féle kert ujonnan átalakított és kibővített kerthelyiségében táncossal, tombolával és sok egyéb szórakoztató és mulató műsorral, a Gutenberg-dalárda román és magyar tagozatának közreműködésével János-ünnepélyt rendez. A meghívók kézbesítése most van folyamatban. Belépőjegyek árai: Személyjegy 25 lej, családjegy (3 személy 60 lej. A zenét Czako Peti Sándor zenekara szolgáltatja. Kezdeté délután 4 órakor.

— Doktoráavátás. A kolozsvári egyetemen tegnap délben avatták Berkovics Móricot az orvostudományok doktorává.

— Halállal végződő mandulagyulladás. Szatmárról jelentik: Brucker Árpád vegyész-mérnök napokkal ezelőtt arról panaszkodott hozzátartozói körében, hogy nagyon fáj a torka. Az előhívott háziorvos tüszős mandulagyulladást állapított meg. Brucker állapota óráról-órára súlyosbodott, úgyhogy csütörtökön reggel kiszenvetett. A rokon-szenves, huszonhétéves vegyész-mérnök hirtelen halála az egész városban mély részvételt keltett. Brucker egy félve nősült meg. Temetésén, melyen Jordán Sándor dr. főrabbi bucsuztatta az elhunytat, százakra menő tömeg vett részt.

— Megismétlik a sómér-ünnepélyt. Az elmúlt vasárnap óriási siker keretében zajlott le a Tarbut-sómérok tornaünnepélye. Az esős idő hátráltatta a közönség nagy részét az ünnepélyen való megjelenésben és így az ünnepélyt csak kevés közönség jelenlétében tarthatták meg. A cserkészvezetői elhatározták, hogy a nivós ünnepélyt holnap, vasárnap délután ötórától kezdettel a Tarbut gimnázium udvarán megismétlik.

* A fejfájások 99 százaléka reumatizmuson alapszik. Ily esetben pöstyéni iszappal való borogatás minden bizonnyal könnyebbülést idéz. Napi penzió Pöstyénben már 40 Kc-tól kezdve kapható. Házikúrához pöstyéni iszapokocka az összes gyógy-szertárakban kapható. Felvilágosítások: Rózsa nagydrogéria és vegyészeti gyár Rt. Cluj, Str. Londrei 21.

— Eltűnt háromszázezer lej kalandos útja. Két nappal ezelőtt nagy izgalmat keltett a kolozsvári pénzügyigazgatóság, hogy a főpénztárnál háromszázezer lej hiányzott. A pénztárnok állítása szerint a háromszázezer lej hiány úgy fordult elő, hogy egy háromszázezer lejes tétel helyett amelyet a gazdasági akadémia pénztárnoka vett fel, tévedésből hatszázezer lejt fizetett ki. A pénztárnok jelentést tett az ügyről a rendőrségen, ahonnan kiszálltak a gazdasági akadémiahoz és a pénztárban a háromszázezer lejt többletet, amelyet a pénztárnok még át sem olvasott, hiánytalanul megtalálták és így a nagy izgalom szerencsés megoldást nyert.

— Életfogytiglani fegyházra ítélték egy feleséggyilkos örmestert. Bécsből jelentik: A bécsi esküdtbírósg tegnap hozott ítéletet Weber rendőrőrmester ügyében, aki a feleségét agyonütötte. Weber az utolsó percig tagadott. A bíróság életfogytiglani fegyházra ítélte.

— Prága—Páris öt óra alatt. Tegnap Párisba leszállt egy Prágából startolt repülő, amely a Páris—Prága közötti légiutat három utassal és négyszáz kilogramm megterheléssel 185 kilométer óránkénti sebességgel öt óra alatt tette meg.

— Holtan találtak lakásán egy bukaresti író. Bukarestből jelentik: George Cairt, az ismert költőt és író, volt dombovicai prefektust, ma holtan találták lakásán. Egyelőre még nem tudják, hogy öngyilkosság történt, avagy bűntény áldozata lett-e a költő.

* Érdekes amerikai ünnepeltetés. Ugy értesülünk, hogy az egész világ ünnepli Zigotto híres filmkomikus születési napját, ki 1894 június 26-án született. London, Páris, Newyork stb. mozgósínházaiban ezen alkalommal csak Zigotto híres filmjeit játsszák. E városokban június 26-ára diadalivek készülnek. Párisban Zigotto jelenlétében és tiszteletére a következő vigjátékok kerülnek bemutatásra: Zigotto és a medvék, Zigotto sofőr, Zigotto a tengeri fürdőn. Így ünneplik külföldön Zigotto világhírű filmkomikust, aki tréfiával gyönyörködteti a világot. Kíváncsiak vagyunk, hogy a kolozsvári mozgósínházak milyen ünnepeleket rendeznek ez alkalommal.

Kötött harisnya minden színben 25 lei Flohr-harisnya minden színben 44 lei

NAGY HARISNYA-VÁSÁR
 Mélyen leszállított árakkal
 Muszlin-harisnya divatszínben 58 lei Cérna-muszlin minden színben 90 lei

Selymfátyol minden színben 125 lei

BLATT

FÓTÉR 13

Divatkezttykben és kötöttárakban óriási választék! A legjobb harisnyak csak BLATT-nál kaphatók!

hajtása

zügyminiszterium bocsátott a jelzősönök, vizelecsapó társulatok, vizelek adósságainak intézetek által

beváltani, egy lejt, azon- 25 százalékat is ekről is jegyzéket kerülnek ebbe a október 31. óta ampolgárok tulaj- jog igazolásához rződés, letéti ve- bármilyen más ovábbi része tel- yveknél.

Angliának források ki-

A „Tanin“ című Törökország nem zteni a Mossul- zai nem képezhe- felajánlja Angliá- mossuli petróleum angolok nem fo- gy Törökország ely javaslatát el-

gyfürdő!

styén

lnokdoboka - m.)
 közsvény ellen.
 em (rituális). A
 lügyelet

andel
 10.

KÖZGAZDASÁG

Az Ugir küldöttségileg kéri a vámrevízió életbeléptetését

Kiújul a harc. Nagy import indult meg Romániába

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet egyik multheti számában részletesen beszámoltunk azokról az akadályokról, amelyek a vámtarifarevizió életbeléptetésének útjában állnak. Hogy ezek az akadályok tényleg komolyak és a kormányra is a kétségessé meggondolást kényszerítik, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a már teljesen elkészült és részleteiben is letárgyalt vámtarifareviziót még mindig nem léptették életbe és hír szerint az ősz beállta előtt a kormány nem is szándékozik annak életbeléptetéséről gondoskodni. A kereskedői társadalom összefogása és a külföldi intervenció sulya, úgy látszik, erősen befolyásolta Bratianu Vintila azt az elhatározását, hogy a belföldi gyáriparnak álláspontját tegye magáévá, jóllehet, a nemrég Bukarestben lezajlott tárgyalások a vámtarifarevizió akceptálása jegyében folytak le.

Természetes, hogy a vámtarifarevizió életbeléptetésének késlekedése és azok a hangok, melyek a vámtarifareviziót negatív értelemben mondják elintéztettek, a gyáriparosok szövetségét új megmozdulásra készítik. A vámtarifarevizió érdekében még e hét folyamán az UGIR egy küldöttsége, Panescu és Kertsch vezetésével küldöttségileg fog megjelenni Bratianu Vintila pénzügyminiszter előtt, akit arra fognak kérni, hogy a vámtarifareviziót haladéktalanul

léptesse életbe. Érveik között fel fogják sorakoztatni többek között azt, hogy a vámtarifarevizió öszig való halogatása, vagy pedig annak teljes elejtése, a belföldi gyáripar, így elsősorban a vas- és textilipar teljes tönkretételét jelentené, mely körülmény Románia állami érdekei szempontjából is komoly veszedelem jelent.

A nehézipar képviselői Bratianu Vintila pénzügyminiszter előtt rá fognak mutatni arra, hogy az importőrök annak tudatában, hogy a vámrevíziót vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak az ősz folyamán fogják életbeléptetni, a külföldről egyre nagyobb mennyiségben importálják a vas- és textilárúkat és ezáltal megnehezítik a belföldi termelés számára azt, hogy a romániai piacokon árúit elhelyezze. A gyakorlatban ez nemcsak az árak lenyomására, hanem egyúttal a belföldön előállítható árúk gyártásával foglalkozó gyárak üzemredukcióira is vezet, mely körülmény ugye szociális, mint gazdasági vonatkozásaiban csak újabb gazdasági zavarok oka lehet.

A küzdelem tehát kereskedői és gyáripari érdekek között újra teljes mértékben megindulóban van, amelynek kimenetele egyelőre még kétséges. Mindenesetre kívánatos volna, hogy a vámrevízió kérdése végre megoldást nyerjen és az érdekek között dülő harc végre megszűnjön.

A gyapju árának óriási esése. Szatmáról jelentik: Azok a rózsás ramények, melyeket a szatmári gazdák fűttek a gyapju egyre emelkedő árához, teljesen füstbe mentek. A helyzet valóban az volt három héttel ezelőtt, hogy a lej esése és ama hírek következtében, hogy a kormány a gyapju kivitele elé nem fog nehézségeket gördíteni, a gyapju ára emelkedő tendenciát mutatott. Most azonban a belföldi gyárak intervenciójára szó sem lehet a gyapjukivitelről és így bekövetkezett a merinói gyapju árának óriási esése. Ma már a szatmári gyapjupiacon 9000—10.000 lej körül mozog vagononként a merinói gyapju ára. Jellemező a Bratianu-kormány honmentő politikájára, hogy a merinói gyapju importálható Romániába, azonban a kivitel teljesen lehetetlen. Ezzel a kormány sem a kereskedők, sem a termelőgazdák érdekeit nem viseli a szívén. Még súlyosítja a helyzetet az a körülmény, hogy belföldön sincs olyan usgy kereslet merinói gyapjuban. Ennek az oka az, hogy a gyárosok a legnagyobb vevőnek: az államnak sem szállítanak nagy készséggel, hisz az állam még a tavalyi tartozását sem rendezte. Ilyen szomorú perspektíva vár a romániai virágzásnak indult gyapjukereskedelemre.

Passzív az angol külkereskedelmi mérleg. Londonból jelentik: Május hónapban az angol behozatal 122 millió fontnyi értékével szemben a kivitt árúk értéke 70.25 millió font sterling volt. Így a külkereskedelmi mérleg 51 millió passzívát mutat.

Határidő a kiviteli gabonakontingensek pénzbeli megváltására. A földművelésügyi minisztériumban működő legfőbb gabonakereskedelmi ellenőrző bizottság elhatározta, hogy legkésőbb október elsejéig engedélyezi a külföldre exportált gabonamennyiségek kontingentálásából származó kvóták pénzben való lerovását. E határidő után már csak természetben szolgáltatathatják be a kirótt gabonát. Azok a gabonexportőrök, akik készpénzben akarnak eleget tenni kontingentálási kötelezettségeiknek, bármely hétfőn, csütörtökön és szombaton délután négy és öt óra között jelentkezzenek személyesen vagy megbízottuk által a gabonahivatal iródjában Bukarest, str. Popa Tatu 5. alatt, ahol állandó bizottság működik a hátralékban lévő gabonakontingensek likvidálására.

Intervenció a Dunabizottság feloszlása iránt. Bukarestből jelentik: A bukaresti kereskedelmi kamara rendkívüli közgyűlésen hozott határozatban felkéri a kormányt, intervenciót a nemzetközi Dunabizottság feloszlása iránt, mert ezenbizottság hanyagsága veszélyezteti a szulnai csatorna közlekedési zavarai miatt az egész dunai hajózást.

Felemelték az öngyújtók monopolilletékét. A központi jövedékvezérgazgatóság elhatározta, hogy a külföldről importált öngyújtók monopolilletékét felemeli. Egyszerű zseböngyújtó után, bármilyen anyagból készült, 100 lej az illeték. Ezer lejt kell fizetni a fali vagy asztali brichet-öngyújtóért, ha nincs villanyáramra bevezetve, különben 2000 lej az illeték. A nagyobb öngyújtók külön alkatrészei ugyanolyan illeték alá esnek, mint maga a készülék.

A mai valutapiac

A kereslet a mai nap folyamán élénk volt, ami az árak alakulására szilárdító hatással volt. A mai napon a következő árak alakultak ki: Osztr. korona 308—312, magyar korona 415—420, cseh korona 679—680, svájci frank 40.80—40.85, francia frank 12.55—12.60, dollár 230—232, font sterling 998—1002, olasz lira 10.05—10.08.

Aranycentimeban állapítják meg a Németországba és Csehszlovákiába szóló szállítmányok vasuti tarifáját. Bukarestből jelentik: A vasuti vezérgazgatóság közli, hogy június 15-ig visszamenőleg aranycentimeban állapítják meg a Lengyelországon keresztül Németországba és Csehszlovákiába irányított áruszállítmányok fuvardíját. Az átszámítási kulcs: 100 centimes egyenlő 47 lejfel.

Végleg befejezik az Osztrák-Magyar Bank fölszámolását. Az Osztrák-Magyar Bank fölszámoló bizottsága legközelebb jelentést tesz az intézet végleges felszámolásáról és annak kapcsolatban benyújtja a zárszámadásokat. E jelentéseknek az utóállamok részére nézve nagy jelentősége van, mert a jelentésben részletes kimutatás lesz a koronavalutáért adott kártérítésekről. A felszámolást — mint jelentik — az sem befolyásolja, hogy a lengyel parlament a békeszerződést nem ratifikálta.

SPORT

Miért nem játszik Jakobi Dudi a németek ellen. Mindenkinek feltűnő volt, hogy a Haggibor népszerű Dudija hiányzik a németek ellen szereplő válogatott csapatból. Sokan személyes hajszáról beszéltek, sokan pedig azt tudták, hogy konfliktusa van a szövetség egyik vezetőjével és emiatt nem akart résztvenni a mérkőzésen. Megállapíthatjuk, hogy mindezek pusztán kitalálások. Jakobi sokkal önzetlenebb és szerényebb játékos, mintsem ilyen nála előfordulhatna. Elmaradásának egyedüli oka az, hogy a bécsi mérkőzés alkalmával lábsérülést szenvedett és még ma sincsen begyógyulva. De hogy az aggódókat is megnyugtassuk, közöljük még azt is, hogy sérülése nem komoly természetű és közelebbről ismét játszani fog.

Bécs sportbíránya. A bécsi másodosztályú bajnokságerő jőval ádázabb küzdelem folyik, mint nálunk. Bécsben ugyanis két csoportban mérkőznek a csapatok és csak a csoportok győztesei kerülnek fel az első osztályba. Az egyik csoportban a Rudolfshügel már behozhatatlan pontelőnyvel vezet, annál vitásabb a másik csoportban a vezetőhely kérdése, mert Florisdorfot erősen szorogtatja a WAC, sőt ha a WAC hátralévő mérkőzéseit megnyeri, Florisdorfot megelőzve, ő lesz a bajnok. Szombaton az a szenzációs meglepetés érte a bécsi futballköröket, hogy Deutsch, a Florisdorfer elnöke, aki egyben az osztrák futballszövetség elnöke is, följelentette a WAC-ot az osztrák szövetségnek azzal vádolva meg őt, hogy 25 millió koronát ígért az egyik másodosztályú csapatának, amennyiben a Florisdorf elleni bajnoki mérkőzését megnyeri. Florisdorf tényleg vereséget is szenvedett és most irásbeli bizonyítékokkal igazolja, hogy mi doppingolta meg akkori ellenfelét, hogy olyan lelkes ambícióval feküdt a játéknak. Bécsben óriási érdeklődéssel várják a Florisdorf feljelentésének tárgyalását.

Az amerikaiak 200 méteren verhetetlenek. Európának kevés keresnivalója lesz Párisban a 200 méteren. Wilson 21.1 mp.-es világrekordja ismeretes, Paddock legutóbb Los-Angelesban futott 21.3 mp.-re, Murchison Newyorkban 21.4 mp. Clark Pennsylvaniában 21.6 mp.-re győzött. 21.4—21.6 mp.-re képes Bowmann és Hussey is.

Károly trónörökös olimpikon. A román olimpiai bizottság tegnap megtartott ülésén elhatározta, hogy a kard-, törvívásban és teniszben is szerepelteti a román sportképviselőit. Értesülésünk szerint a tenisz olimpikonok között Károly trónörökös is benevezik.

A középnémet válogatott kedden Nagyváradon játszik. A középnémet válogatott csapat kedden Nagyváradon vendégszerepel. Ellenfele a NAC-Törökös kombinált csapata lesz.

Változás a kolozsvári csapat összeállításában. Arról értesülünk, hogy a mai Középnémetországgal való mérkőzésen Kolozsvár az eredeti összeállítás helyett a következő csapattal szerepel: Lázár—Pollák, Málnási—Fazekas, dr. Hirsch, Palocsai—Megyeri, Guga, Rakitovszky, Deutsch Simi, Cipcigan. Meglepő, hogy a centralhalf helyére Csövest állították be, aki valamikor jó centralhalf volt ugyan, de félt, hogy most már nem bírja végig a tempót.

A Keren Hajjeszód iskolákra, technikumra, egyetemre, nemzeti könyvtárra eddig 276.000 font sterlinget adott ki. — Erec Jiszráél lesz ismét a zsidóság vallási és kulturális centruma. A Keren Hajjeszód építi az országot.

MILKA
SUCHARD
TISZTAN ALPESI TEJ, KAKAO ÉS CUKOR.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-fonalfestés

Bíró L
vári Magy
előadásán
előre hírde
pése a cim
szor látjuk
ben még a
szaván és
mann Juci
szetet, me
meglepően
fejlődést c
érhetette el
fejlődésére.
a kiforrott
megállapít
tudott meg
szél. Ugy
ház a jövő
mann Juci
még soksz
lődő képes
az előadás
főhadnagy
lepetés vol
kitotta. K
nyel voltu
rekvő uj n
sebbjét lát
ben is, ma
szinte közp
Forgács er
mindig. Le
erős indisz
jók voltak,
Gyula, Le
Tarnay Te
látható nag
de még az
replőket.

Fehér
meg Fehér
len sznvaló
mében, est
tőfi, Isac,
szerepelnek
vész a Tari
délután te
mus ben E
és Petőfi S

A M
Vasárnap d
gyerm
előtt
kekhe
Vasárnap es
Hétfő d. u.
sági
adás
meke

Select
a „Szerenc
hamis bank
örökös szer

Hétfő,
aknak szigo
vonások erl
kott nő élet
hold Schun

Uránia
Nagy kond
Hétfő,
szadalmi drá
nagyszabású
Pini és Ma

Apolló-
és I fia. K
ban. Lucian

vil

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Bíró Lajos: Sárga lilom. (Repriz a kolozsvári Magyar Színházban.) A Sárga lilom tegnapi előadásának két nevezetessége volt. Az egyik és előre hirdetett nevezetessége Hoffmann Juci fölépése a címszerepben. Hoffmann Jucit már másodszer látjuk a kolozsvári színpadon. Mult esztendőben még az abszolút dilettantizmus tilt minden szaván és mozdulatán. De ugylátszik, hogy Hoffmann Juci komoly életólnak tűzte ki a színművészetet, mert a mult esztendei tudásához képest meglepően nagy haladásról tett tanúságot. Ezt a fejlődést csak komoly és fáradságos tanulás révén érthette el és ez a kitartás jó auspicium a jövő fejlődésére. Természetesen ma még nem szabad őt a kiforrott művész mértékével mérni. De máris megállapítható róla, hogy igen sok őszinte hangot tudott megütni és általában nagyon értelmesen beszélt. Ugy tudjuk, hogy a kolozsvári Magyar Színház a jövő szezóra tagjai közé szerződtette Hoffmann Jucit és alapos reményünk van rá, hogy még sokszor lesz alkalmunk a fiatal művészu fejlődő képességeit regisztrálni. A másik nevezetessége az előadásnak Kemény László alakítása volt. Turzó főhadnagy szerepét adta és valóságos művészi meglepetés volt, ahogyan ezt a karakter-szerepet alakította. Kemény Lászlóról eddig is nagy véleményvel voltunk és a tegnapi szereplése után a feltörekvő új művészi generáció egyik jövődjé legjelöltebbjét látjuk benne. Egyénisége, mellékes szerepében is, majdnem betöltötte a színpadot és sokszor szinte központjává tudott lenni a színdarabnak. Forgács erőteljes, őszinte és intelligens volt, mint mindig. Lengyel viszont a nagyherceg szerepében erős indiszpozícióval küzdött. Az epizódalakok mind jók voltak, de ezek közül is kiemelkedtek: Nagy Gyula, Leówey, Ráthely, Cselle, Mihályffy és Tarnay Teri. A közönségre a darab és az előadás látható nagy hatást tett és a felvonások közben, de még az előadás után is hosszan tapsolta a szereplőket. (g.)

Fehér Arthur mai szavalóestélye. Ma tartja meg Fehér Arthur, a népszerű előadóművész egyetlen szavalóestélyét az unitárius kollégium dísztermében, este 9 órai kezdettel. A műsoron Ady, Petőfi, Isaac, Minulescu, Crainic legjobb darabjai szerepelnek. Itt említhetjük meg, hogy a vendégművész a Tarbut növendékeinek péntek délután szavalódélutánt tartott. Műsoran Ézekiél próféta, Kanonymus ben Kanonymus, Jehuda Halévy, Kiss József és Petőfi Sándor költeményei szerepeltek.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. u. 3-kor: Többszínű királyi. Ifjúsági és gyermekelőadás, mérsékelt helyárrakkal. Előadás előtt Benedek Elek nagyapó beszél a gyermekekhez. Sorozatszám 439)

Vasárnap este 8-kor: Kek postakocsi. Sorozatszám 440)

Hétfő d. u. 3-kor: Többszínű királyi. (3-adszor. Ifjúsági és gyermekelőadás olcsó helyárrakkal. Előadás előtt Benedek Elek nagyapó beszél a gyermekekhez. Sorozatszám: 441)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó: Vasárnap, június 22. *Párisi élet* a *Szerencse Istene*. Nagy arisztokrata dráma, egy hamis bankár életéből. Főszerepben a portugál trónörökös szeretője, a szép Gaby Deslys.

Hétfő, június 23. Csak felnőtteknek! Kiskorúaknak szigorúan tilos! *A prostituált leánya*. 8 felvonásos erkölcsdráma, egy nyomorult férjért elbukott nő életéből. Főszerepben Mia Pankau és Reinhold Schunzel.

Uránia-Mozgó: Vasárnap, jun. 22. *Az arany*. Nagy koncepcióju, izgalmas és érdekfeszítő dráma

Hétfő, jun. 23. *A cselszövőnő*. Megkapó társadalmi dráma 5 felvonásban. Pompás meseszöveg, nagyszabású drámai kompozíció. Főszerepben Linda Pini és Mario Bonard.

Apolló-Mozgó: Vasárnap, június 22. *16 leány és 1 fiú*. Érdekes kacagató vígjáték 6 felvonásban. Lucian D'Ambra szerzeménye.

MEGÉRKEZTEK
a pehely-nyulször-
könnyü kalapok
DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegríed kalap- és uridivatáru-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

Gyopjatelepek Balist Libertek Selymoltásznak
Grenadin Mosó dejen Selyempásznak Selymek

Megnyílt
LANDESMANN JENŐ
„La Corso“
női divatruháza
Cluj, Piața Unirei 17.

az
összes nyári divatickek
rendkívül nagy
választék-
ban

A nyári divat

legjobb anyagai, eredeti
sweizi grenadinok, nyersselymek, foulár-
dok izléses választékban

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii No. 12.

Házlebontás

miatt

SZABÓ JENŐ

selyem- és szövetáru-
háza Cluj, Calea Kegele
Ferdinand 5. sz. alatt
a következő árakban

elárusítást rendez:

- 1 mtr. karton , 26
- 1 „ mosó de-
lén, ruhára . 39
- 1 mtr. zefir, férfi
ingre . . . 42
- 1 mt. fehérnemű
vászon . . . 37
- 1 mt. sima crepp 39
- 1 méter kockás
crepp száda . 65
- 1 mtr. 100 cm.
szeles epong 98
- 1 mtr. grenadin
különböző min-
tában . . . 73
- 1 mt. csikos és
kockás szövet 65
- 1 m. tiszta gyap-
ju csikos szövet 250

**Selymekben,
szövetekben és
grenadinokban
nagy választék!**

Telefon **479** Telefon

A kolozsvári **CZELL** sörfőződe ::

világos **URSUS** s ö r e

a közönség legkedveltebb itala

Udi a németek
hogy a Haggib-
émetek ellen sze-
személyes hajszá-
ták, hogy kon-
zetömbérel és
érközésen. Meg-
szta kitalálások.
rényebb játékos,
Elmaradásának
érközés alkalmá-
ma sincsen be-
is megnyogtas-
sérülése nem ko-
net játszani fog-
i masodosztályu
em folyik, mint
portban mérköz-
k győztesei ke-
gyik csoportban
an pontelőnyvel
portban a vezető-
rősen szorogatja
évo mérközéseit
és lesz a bajnok.
etés erte a bécsi
risdorfer előke,
ség előke is,
rak szövetségnel
millió koronát
tának, amennyi-
érközését meg-
et is szenvedett
szolja, hogy mi
hogy olyan lel-
Bécsben óriási
feljelentésének

verhetetlenek.
ez Párisban a
s világrekordja
ngelosban futott
tan 21:4 mp.
győzött. 21:4—
nasey is.
kon. A román
t ülésén elhatá-
t teniszben is
t. Értesülésünk
Károly trón-

dden Nagyvá-
logatott csapat
el. Ellenfele a
sz.
összeállításá-
Középnémeter-
az eredeti ösz-
attal szerepel:
dr. Hirsch,
szky, Deutsch
centralhalf ha-
lamikor jó cen-
most már nem

ikumra, egye-
276.000 font
l lesz ismét
centruma.
rszágot.

ARD
ÉS CUKOR.

yapju-
estés

APRÓHIRDETÉSEK

Magyari közlésnél egy szó 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Legtöbb apróhirdetés 30 lej. Alláskeresőknek 30% kedvezmény

Három tagu orth. zsidó családhoz falura, fiatal vagy középkorú házvezetőnő keresetük, ki a háztartás minden ágában járatos. Eddigi foglalkozás és fizetési igények közlése alábbi címre kéretnek, hol személyesen is lehet érdeklődni. Salamon, Cluj, Str. Bucovina (volt Kiss-utca) 30. 7346

Perfekt gyors- és gépirónót keresünk azonnali belépésre. Ajánlatok az Uj Kelet kiadóhivatalába nyújtandók be.

Egy jó tűzőnő és felső-részkesztő azonnali belépésre kerestetik. Hirsch & Rosenfeld cégnél, Bistrița. 7386

Németül is beszélő izr. vallásu urilány kisebb gyermek mellé ajánlkozik. Salamon Böske, Brassó, Vár-utca 13. 7389

Kiadó két új üzlethelyiség, Regele Ferdinand 65 7395

Nyugágyak fürdők, szanatoriumok részére legolcsóbban beszerezhető Kramer Jenőné, Satu-Mare. 7397

Fiatalember zsidó családnál kosztot, lakást kaphat. Egyetem-utca 5., ajtó 3. 7367

Négy iskola centrumába első belvárosi papirkereskedésnek alkalmas csinos berendezésű üzlet átadó. Cím a kiadóban.

HUNWALD

ÜVEGCSIZOLDA és tükrőgyár. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök ujrakoncsorozása.

קאנקורו

בייא דער ארטה איר קולטורע מינדע צו אראדע-מארע (ראדסווארדין) זינד פאלגענדע שטעללען צו בעזעצען:
1) דער פאסטען איינעם מוזיקאליש געבילדע-טען חורים דער ווא שמים אומ איבער קראפטאנגע קלאנגפאללע געשולטע שטימע פערפונג אונד דיא פארדיקטע בעזעצטע אין קאר צו לויטען;
2) פערנער דיא פאסטען דרייער שוואים ובוודקים מומחים אויף וועלכע זיך פארפערענען מאגען אנשים מופלג תורה וראי ה' מרבים דיא קבלות האבען פאן גדולי התורה אנערקאנטען ארטה רבנים פארציגליכע בעלי תפלות זינד אונד פאלקאממענע געוואנדעניש האבען — בייא דער ווערפארטיגען בעזעצענען שוואים בלי שום חשש ופקוק דאס אמט איינעם שויב צו בעקליידען עס ווערדען פארפערטע ערבעטען פאן רעפערקאממען דיא דאס 40-טע לעבענסמאדער נעכט איבערשרייטען האבען. געהאלט לויט איבעראיינקאממען. — אפערטע ווערדען ביז 15-טען יולי ל. יאהרעס ענטווערענע גענאמען אונטער דער אדרעסע:

Julius Gellisz, Sectionspräses Oradea-Mare Str. Avram-Iancu No. 15 (Rumänien.)
ווארדיין גדולי יום ג' בהעלתך תרפ"ד לפ"ק.
סאמעל נוסחיים (שמואל בעמן נוסחיים) אביאדאם אוילמאן (אברהם צחק אוילמאן) סעקרעטאר.

Modern üvegesiszolda és tükrőgyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legszebb tükröket és butor-
üvegeket minden méretben és
Ujrakoncsorozás mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő a
tordai sör
Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

Villamos főzőrud

fűtőbetét nélkül. Német szabadalom. Javítást soha nem igényel. — Minden világítási konnektorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3—4 perc alatt felforralt bármely edényben. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, fodrászok, gyógyintézetek, agglégények részére szájozblítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Darab ára 280 lei. Gyári képviselet

Pallos & Markó okl. gépészmérnököknél Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Viszonteladónak engedmény. 20 lei posta- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

Saját készítményű Előírásos, hitelesített
jégszekrények ürmértékek
nagy választékban. gyártása.
Üzememben elvállalok mindennemű
fémnyomó munkálatokat.
Grünwald Jakob bádogáruüzem Cluj
P. M. Viteazul 13.

Figyelem a nagy vasidőzáraknál
A cimpe fig. ellen

Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltok. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött- és díszműarukat legjobban **KICSIBEN**
Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj,
Strada Regina Maria 13.
Gyermekkoscsik és kofferárak teljes kiárusítása

Telefon- Sz. 91. **LÁDAGYÁR** Főiskola: Egeres
Mindennemű ládákat és fűzőket készíttet és az azokat részben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits lakkereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernuschi (volt Kajastól-ut) 1. malom

Vágott és vágatlan tűzifát
vagon, 51- és mázstételekben, ugyazintén
meszet, cementet és gipszet
legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurbán 11—06
Egy m³ oltott mész 400 lej

Első Erdélyrészi Ékszerárnyagár
Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurbán 2—16 * Sürgönycs. Jászara, Cluj
Ékszerárnyagártás, nagykereskedés
Fogózárti arany * Arany, ezüst és platina-berakítás
Kiszle és Schwarzwaldi órákban, valamint kincsesláda tárgyakban nagy letekat.
Osak viszontelárnyagáraknál

Ha művészi kivitelű
Butort, zongorát
akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhejyre** es teki nta meg a
SZÉKELY és RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermelt sztaiook furnirszáku életeiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Zsák Zsineg Kötél
HAVAS DEZSÓ TIMISOARA

DR. COSMUTZA
szanatoriuma
Cluj-Kolozsvár, Fellegvár
Belgyógyászati és könnyű idegöbetegek részére, különös tekintettel a légzőszervek megbetegedéseire. — A szanatorium a Fellegvár tetején fekszik, gyönyörű kilátással a gyalui havasokra. Modern berendezés, diatetikus cura.

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Barifiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Használjunk kizárólag PLANTOL
כשר
legjobb növényzsír, mert ez illeszta, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

Deutsch & Braun
textiláru nagykereskedés
Tg.-Murás, Piața R. Ferdinand 52
Telefon 273

Hirdetések
e lapban a legeredményesebbek!

Csigatömlők minden méretben kaphatók * **Grossmann Jenő Nagyvárad** Baross-utca 10. szám. Sürgönycsim: Grossmasin. — Telefonszám: 2—86
Ladisa Nyomda. — Kivitelés R.-T. nyomda Cluj, str. Baron I. Pop (vont Brany-utca) 11. szám.

1924 június
Masaryk
alatt fogad
német szóv
kisebbsége
volt már
most, hogy
feje tért
meghatódó
között. Aus
eleje és ké
amelynek
támogatás
elismerte,
alapját a
soha sem
totta az
elisméri és
a szabad
hogy ezt a
Egy másik
ter a néme
esolta, Ma
demokrácia
hogy érte
mellett és
értéshez és
jutnunk a
politikája
minden er
reváns pol
A mo
mény és
elnökhöz.
sulyosan s
csehszlová
nem nyer
veheti ki
és az állat
türelmesen
mény köv
ján válas
föllött...
tettel kell
léma föld
kell talál
met zászló
piros-aran
lyukakban
tak. Így
jelvényel
Morvaorsz
ban így
Mert his
német jel
mindig le
abszolút
érni, legf
sem akarj
kisebbsége
az abszolu
letes jogr
azzal is r
lative iga
És am
lunk, aké
Magunkra
a csehszlo
romániai
tudja, ho
vidékeken
hajaszála
ban a ké
többségbe
parlamen
egyéb m
nyelvhasz
üldöznek,
tes jogait
dák csoda
kiában a
a kisebb